

Geloven is een gave en een opgave

Jeanine De Crits

Interview Martine Bovyn

Sinds ik naar de vieringen van La Verna kom, zie ik keer op keer Jeanine op de eerste rij zitten. Elke keer heeft ze haar inbreng. Vanuit haar hart vertelt ze iets over zichzelf, hoe zij het ziet en voelt. Telkens ben ik geboeid door wat ze zegt en door de bescheiden manier waarop ze haar plaats inneemt in het geheel. Ze is beslist iemand om eens aan het woord te laten in ons tijdschrift.

Jeanine woont in een rustige straat nabij de Coupure in Gent. Onder de deurbel van het bescheiden rijhuis zie ik een naambordje 'kunstschilder'. Het verbaast me niet dat Jeanine iets heeft met kunst. Al bij de hartelijke begroeting in de gang merk ik de vele kunstwerken op aan de muren. In huis hangt er een gemoedelijke, rustige sfeer. Jeanine biedt me een stoel aan en gaat koffie zetten. Ondertussen krijg ik van haar een tekst te lezen, die ze speciaal ter voorbereiding van dit interview heeft gemaakt. Ik weet niet goed wat ik eerst ga doen: de tekst lezen of nog wat rondkijken naar de vele schilderijen. Ik vraag haar naar het naambordje en de werken die in huis te bewonderen zijn.

Jeanine: Dat zijn allemaal werken van mijn man. Hij is overleden in februari 2002. Het jaar waarin we ons 40 jaar huwelijk zouden vieren. Er was een leeftijdsverschil van 27 jaar tussen ons. Dat was een zeer bijzondere ervaring. De eerste 20 jaar van ons huwelijk maakte het niet veel uit, maar toen mijn man ouder werd, moest ik me inleven in de leefwereld van zijn leeftijd. Ik moest me aanpassen en allerlei dingen loslaten.

Toen we huwden, was dat leeftijdsverschil tussen ons wel besproken, want we vermoedden dat het op een zeker moment toch zou gaan wegen. Maar we wisten ook dat we elkaar echt graag zagen en dat liefde veel kan overbruggen.

De liefde heeft het toch wel gemaakt in ons leven, liefde met een kleine 'l', maar zeker ook Liefde met een hoofdletter. Diepe liefde. Het geven van jezelf aan mekaar in tederheid en aandacht primeerde steeds meer met het ouder worden. Mijn relatie is ook een leerschool geweest in het begrijpen van een ouder iemand. Zeker toen mijn echtgenoot dement is geworden, was niets zeggen en er gewoon zijn het voornaamste.

In het begin van zijn dementie wist ik er jammer genoeg niet veel van. Ik heb fouten gemaakt door een tekort aan informatie en inleven. Het was tasten en zoeken, een proces van veel aandacht en geduld. Mijn man wist veel dingen niet meer en kon bepaalde handelingen niet meer uitvoeren en als ik wou helpen werd hij vlug kwaad. Ik moest voortdurend zoeken naar de juiste manier en de juiste dosering om hem goed te kunnen bijstaan.

Op 88-jarige leeftijd is mijn man plots door zijn benen gezakt. Hij moest naar het ziekenhuis. Ik kon hem thuis niet meer verzorgen, want hij had dag en nacht aandacht nodig. Zes weken later is hij gestorven. Het was nog niet zover dat hij ons niet meer herkende. De dag voor zijn overlijden hadden we nog heel mooie momenten. Hij stak zijn hand uit naar ons, hij wou onze wang strelen en ons zoenen. Mijn zoon heeft nog de laatste mooie foto's kunnen nemen.

Jeanine wijst me de foto's van haar man, haar twee zonen en haar vier kleinkinderen. Ze is trots op haar kinderen en kleinkinderen. Ze vertelt dat ze vroeger voor haar kinderen en nu ook voor haar kleinkinderen albums maakt vol souvenirs. Ze haalt er één uit de kast dat ik mag inkijken. Ik voel aan dat het heel fijn moet zijn om een oma of een mama te hebben die zo'n prachtig geschenk voor je maakt als herinnering aan je kinderjaren.

Jeanine: Ik ben al aan mijn twaalfde album. Er zit van alles in: dingen over het leven van de kinderen, kaartjes en tekeningen die ik van hen kreeg, tekstjes naar aanleiding van speciale gelegenheden, ook dingen over geloof. Het vraagt wel heel veel werk. Eigenlijk is het een titanenwerk, want ik wil het ook heel mooi doen.

Ik hou ervan kleine dingen te bewaren en te koesteren. Kijk, dit zijn servetjes van het verjaardagsfeestje van één van mijn kleinkind, ik spaar dat. Ook na de La Verna-vieringen neem ik mijn servet mee naar huis, samen met het boekje. Als ik er dan achteraf naar kijk, komen spontaan alle herinneringen terug. Ik heb daar veel aandacht voor, ook uit dankbaarheid tegenover de mensen die er tijd en zorg aan besteed hebben. Het zijn de kleine dingen van het leven waar je diepe vreugde in kan scheppen. Levensvreugde moet je niet gaan zoeken in het pompeuze. Deze aandacht voor de kleine, lieve dingen heb ik doorheen al wat bitter was in mijn leven kunnen behouden. Het helpt me om niet in onverschilligheid, negativiteit of neerslachtigheid te vervallen.

Ik kan ook goed huilen, zo stapelen de dingen zich niet op. Mijn man kon het niet goed verdragen dat ik huilde, maar dat lag aan zijn opvoeding. Godzijdank zijn mensen daarin geëvolueerd, nu mag een man ook huilen. Ik vind dat tranen me zuiveren vanbinnen. Het is als baden in een riviertje, je tranen kunnen je innerlijk wassen.

Ik ben ook een denker. Ik denk na over mijn doen en laten, en ik kijk naar het doen en laten van anderen. Niet om te oordelen, maar om te begrijpen wat ze doen, wat hun achtergronden, hun beweegredenen zijn. Dat boeit me. Ik wil mensen leren begrijpen. Vragen stellen om meer inzicht te krijgen.

Heb je die levenshouding van thuis uit meegekregen? Hoe was je jeugd?

Jeanine: Mijn broer en ik komen uit een heel eenvoudig gezin. Mijn stiefvader was arbeider en mijn moeder was poetsvrouw. Ik heb tot mijn huwelijk in een schoenwinkel gewerkt. Het was geen winkel waar de gewone werkman kwam. Het ging er chic aan toe en alles moest in het Frans. Met mijn pover schoolfrans moest ik me uit de slag trekken, leren met mensen omgaan en vriendelijk zijn, ook als de klanten onvriendelijk en onmogelijk waren.

Voor ze bij mijn stiefvader was, heeft mijn moeder vier jaar 'gediend' in een adellijke familie en ik woonde daar in samen met haar. Ik heb als kind een arbeidersgezin en een gezin van adel gekend en later via mijn man een burgerfamilie. Dat beschouw ik als drie rijke bronnen, die mij in het leven goed geholpen hebben.

Mijn moeder was een zeer kranige vrouw en een werker. Ze is gescheiden van haar eerste echtgenoot, wat in die tijd niet niks was. Ze was niet helemaal de moeder die ik me wenste, maar toen ik zelf volwassen werd, heb ik getracht haar te begrijpen vanuit haar achtergrond, haar kinderen jeugdijaren. Ik heb haar leren aanvaarden zoals ze was en ik ben haar nu enorm dankbaar omdat ze mij heeft gedragen, mij het leven heeft geschonken.

Mijn vader heb ik niet gekend. Mijn moeder vertelde wel wat over hem. Voor mij was God als vader dan ook een vreemd gegeven. Naarmate ik Jezus beter heb leren kennen, is God voor mij een innemende, liefdevolle vader geworden. Dat vind ik een waardevol en onontbeerlijk geschenk.

Wat is de betekenis van je geloof bij dit alles? Heeft het geloof je geholpen in de loop van je leven?

Jeanine: Geloof is eerst en vooral een gave! Zo lees ik het in de bijbel en zo beleef ik het ook vanuit wat ik meemaak. Maar geloof is ook een opgave! Het geloof ligt in ons, het is een geschenk van God, maar we moeten ermee werken. Zo tracht ik woorden van wijsheid in me op te nemen, vanwaar ze ook komen, en probeer ik ze in mijn leven waar te maken. Dat is voor mij: het geloof beleven. Soms is een mens geneigd te denken: ik heb alles in mij. Bescheidenheid, weten dat al wat ik kan of doe gave is, is heel belangrijk.

Alles wat er in de wereld gebeurt, het mag nog zo erg zijn of mij nog zo diep raken, ik probeer het steeds te bekijken vanuit mijn geloof. Ook dat is een leerproces. Om niet te oordelen en te veroordelen moet men wat ik noem 'een gelovig onderscheid' kunnen maken. Geloven betekent dan ook voor mij: aan de Heilige Geest vragen om me te helpen de dingen juist te zien.

Er wordt tegenwoordig veel over geloof geschreven en ook daar is het belangrijk een juist onderscheid te maken. Ik bid tot de Heilige Geest om inzicht en leiding in allerlei situaties. Bidden is voor mij meestal gewoon vragen om me te helpen onderscheiden wat ik kan veranderen en wat niet. Bij God kan het onmogelijke mogelijk gemaakt worden, maar wij zijn beperkt en dat moeten we

blijven beseffen. Geloven in God en geloven in de mens is voor mij trouwens niet echt van elkaar te onderscheiden. Beide zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

In het begin was geloven voor mij synoniem van wilskracht. Ik moest op de goede manier het kwade overwinnen. Niet door onderdrukking van mezelf of de ander, maar door bepaalde neigingen niet te voeden. Zoals je leest in Paulus: onverdraagzaamheid, jaloersheid, dominantie, kortom alles wat je onvrij maakt niet voeden, maar proberen te overwinnen. Gaandeweg leerde ik me echt in te leven in de andere en gelukkig te zijn om zijn geluk, ongeacht mijn eigen tegenslag. Ik mocht de weg van mildheid leren gaan. Ik ontdekte: als je goed bent, trek je goedheid aan!

Welke plaats heeft La Verna in je geloofsleven? Hoe ben je bij La Verna terechtgekomen?

Jeanine: Via een vriendin van mijn schoonmoeder had ik me laten inschrijven voor het 'priesteruurgebed', waar wordt gebeden voor priesters. Dat gebeurt in de franciscaanse kring. Na een tijd heb ik gekozen om in 'de derde orde van Franciscus' in te treden. Dat is de lekenorde, naast de orde van de minderbroeders en de orde van de clarissen.

Via deze weg kwam ik bij La Verna. Iemand zei me dat er bij de karmelieten een lezing doorging over Franciscus. Die werd gegeven door Kristin Vanschoubroek. Omdat ik geraakt was door die lezing heb ik contact met haar gezocht en leerde ik La Verna kennen. Sindsdien heb ik geen enkele La Verna-vingering gemist.

Voor mij zijn die vieringen wegwijzers op mijn pad. In het contact met de mensen daar voel ik dat wat daar gebeurt authentiek en doorleefd is. De vieringen lichten sluiers op, ze zijn geïnspireerd door wijsheid en inzicht en 'een gelovig onderscheid maken'. Telkens als ik naar een viering ga, krijg ik een bevestiging omtrent mijn eigen denken en ervaren. Daar voel ik mij zo gelukkig mee. Ik ga er gelukkig naartoe, ik ben er gelukkig en ik kom er gelukkig van terug! Is dat niet fantastisch?

Belangrijk voor mij is ook dat iedereen er welkom is, wat hij of zij ook gedaan of niet gedaan heeft, zoals iedereen kind van God is en door God graag gezien wordt, wat er ook gebeurde.

Mijn inbreng tijdens de vieringen voel ik aan als inspiratie van hierboven en tegelijk ook helemaal ingebed in mijn leven. Ik heb er geen behoefte aan om mijn levensverhaal te brengen, maar ik kan er wel dingen verwoorden die herkenbaar zijn en die mensen kunnen bemoedigen en steunen.

Ik vind dat jullie zeker verder moeten doen. Jullie zijn op de goede weg en daarom blijf ik naar de vieringen komen. Ik ben trouw, ik wil jullie graag steunen en geef jullie graag bevestiging.

Ik begrijp dat je geloof als gave en opgave een belangrijke plaats heeft in je leven. Heb je ook een speciale band met Maria?

Jeanine: Absoluut! Ik zei reeds dat ik het als kind niet gemakkelijk heb gehad met mijn moeder. Dus toen ik naarmate mijn geloof ontwikkelde, ging inzien dat ik een hemelse moeder had die altijd bij mij was, die 24 uur op 24 uur naar me wou luisteren en me wou opvangen, was dat voor mij een geweldig geschenk. Het heeft me genezen van mijn pijn om het gemis aan echte moederliefde hier op aarde.

Ik ervaar Maria als een geestelijke moeder, maar ook een heel menselijke. Als ik iets te doen heb, zelfs gewoon boodschappen doen of zo, dan vraag ik haar om mij te helpen, zodat ik bijvoorbeeld geen dingen koop die ik niet echt nodig heb. Voor zoveel dingen die op mijn pad komen, vraag ik Maria om 'de Geest'. Zij is immers zo vol van de Geest, de genade, dat je haar al wat wezenlijk is, kan vragen. Het is een levensfilosofie voor wie erin gelooft en ik geloof erin. Armoede kennen, weten wat het is om het niet breed te hebben, het doet pijn, maar met de hulp van Maria kon ik het aan, ook al had ik kleine kinderen.

Ik hoor hierin dat verbondenheid met wat ons overstijgt wezenlijk is voor jou. Klopt dat?

Jeanine: Inderdaad, dat is voor mij de kern. Om mij daar altijd van bewust te zijn draag ik dit speciale symbool om mijn hals.

Je ziet er om te beginnen een kruis in. Voor mij is dat het symbool van de verbinding tussen hemel en aarde. De horizontale balk is gebogen als een schaal, als de armen van Jezus. Het is voor mij ook de schommel waarop God zit en wij op zijn schoot mogen zitten. De opstaande balk is een spiraal

geworden, het teken van een altijd nieuw begin. Doorheen het kruis zie je de 'M' van Maria, met in het midden een blauwe saffier. Blauw is de kleur van Maria en van de hemel. De cirkel is een teken van totale verbondenheid, hij symboliseert communicatie, communie, verbinding met de mensen, de natuur, de hele schepping. Ik geloof dat wij allen met elkaar verbonden zijn, maar die verbondenheid belet niet dat elk zijn eigen weg kan gaan. Zelfs wereldwijd kunnen we zo verbonden zijn.

Wanneer we het interview gaan afsluiten, haalt Jeanine een groot, mooi psalmboek uit de kast. Ze leest psalm 139 voor en ik merk dat op die plaats in haar psalmboek een bladzijde uit het boekje van de La Verna-viering zit over 'hoe heilig is het leven'. Het raakt me.

Als afscheid krijg ik een rondleiding tot in de bovenste kamer van Jeanines huis. De vele schilderijen van haar man hangen tot daar verspreid. Jeanine mocht van hem altijd de titel kiezen voor zijn werken. Ze legde daarin wat zij erin zag en voelde. Dat schiep een enorme band. "Zo werden de werken van mijn man ook een beetje onze kinderen," zegt ze.

Ik ben geen kunstkenner, maar de verscheidenheid van deze werken en de diepe, intense en harmoniërende kleuren die werden gebruikt spreken mij sterk aan. Bijzonder ook vind ik de geaccentueerde, veelzeggende ogen van alle figuren die zijn afgebeeld. Vooral de ogen van Maria en van Petrus en Paulus op de iconen vind ik opmerkelijk teder en lief.

Na mijn privérondeleiding vraag ik nog wat Jeanines boodschap is aan de lezers van La Verna.

Jaenine: Hartelijkheid, vriendelijkheid, glimlachen naar het leven en naar je medemens, daar geloof ik in. Het doet me denken aan een uitspraak van kardinaal Suenens: "Glimlachen is jezelf vergeten en het goddelijke zichtbaar laten worden doorheen jou."

Als je goed bent, trek je goedheid aan. Je wordt zelf gelukkig als je het geluk wilt voor een ander. Gewoon iets doen voor de ander, met de middelen die je hebt en toch steeds de vrijheid van eenieder in het oog houden, daar gaat het om, denk ik.